

SECRET

SKP:n OHJELMA
=====

NOT SUITABLE FOR MICROFILM

l u o n n o s

(elokuu 1967)

Vuosisatamme on suurten ja yhä nopeammin tapahtuvien yhteiskunnallisten muutosten aikaa. Kapitalismi oli kauan hallitsevana yhteiskuntajärjestelmänä maapallolla. Nyt se on joutunut antamaan tilaa sosialistiselle järjestelmälle. Yli kolmannes maapallon väestöstä ja yli neljännes sen pinta-alasta on siirtynyt sosialismin piiriin. Sosialistisen ja kapitalistisen maailmanjärjestelmän rinnakkainolo, niiden välinen taloudellinen kilpailu ja ideologinen taistelu vaikuttavat kaikkien maiden yhteiskunnalliseen elämään ja lyövät leimansa kaikkien yhteiskuntaluokkien sekä niitä edustavien puolueiden toimintaan. Sosialismi vaikuttaa koko maailman kehitykseen yhä enemmän.

Vuosisadasta toiseen jatkunut siirtomaajärjestelmä on hajonnut. Yli puolitoista miljardia entisten siirtomaiden asukasta on saavuttanut kansallisen riippumattomuuden ja useita kymmeniä ennen alistettuja maita on muuttunut itsenäisiksi valtioiksi.

Myös kapitalistisissa maissa on tapahtunut suuria muutoksia. Palkkatyöläisten lukumäärä ja järjestyneisyys on kasvanut voimakkaasti. Työväenluokan ammatillisten ja poliittisten järjestöjen merkitys on jatkuvasti lisääntynyt. Kommunistiset puolueet ovat muodostuneet monissa kapitalistimaissa vaikutusvaltaisiksi poliittisiksi

DECLASSIFIED AND RELEASED BY
CENTRAL INTELLIGENCE AGENCY
SOURCE METHOD EXEMPTION 3B2B
NAZI WAR CRIMES DISCLOSURE ACT
DATE 2006

SECRET

SECRET

2.

voimatekijöiksi. Sivistyneistön ja nuorison osallistuminen poliittiseen elämään on voimistunut. Taistelu rauhan ja demokratian puolesta saa kapitalistisissa maissa yhä laajemmat mitat samalla kun sosialismin kannattajien määrä näissä maissa lisääntyy.

Näiden suurten muutosten yhteinen suunta on selvä. Lokakuun sosialistisen vallankumouksen aloittama kehitys johtaa kaikkialla kohti sosialismia. Tämä kehityksen suunta on nähtävissä myös oman maamme taloudellisissa ja sosiaalisissa muutoksissa.

- I osa -

SUOMEN KAPITALISMI

Maassamme vallitsee kapitalistinen yhteiskunta- ja talousjärjestelmä. Merkittävin osa tuotantovälineistä - teollisuus- ja muut liikelaitokset sekä luonnonrikkaukset - on harvalukuisen kapitalistiluokan yksityisomistuksessa alistettuna palvelemaan sen yksityistä voitontavoittelua. Kuitenkin tuotannon yhteiskunnallinen luonne on teollisen suurtuotannon laajetessa käynyt entistä selvemmäksi. Tämä kapitalismin perustava ristiriita on viime vuosina tapahtuneen tieteellis-teknisen kumouksen seurauksena jatkuvasti kärjistynyt.

1. Taloudellinen harvainvalta

Tuotantovälineiden yksityisomistus merkitsee sitä että kansamme enemmistöllä ei ole sananvaltaa sille elintärkeillä yhteiskuntaelämän aloilla. Kansan suuri enemmistö, joka joutuu hankkimaan toimeentulonsa työvoimaansa myymällä eli palkkatyöllä, on tuotanto- ja liikelaitos-

SECRET

SECRET

3.

ten omistajista taloudellisesti riippuvainen ja heidän valtaansa alistettu. Näin syntynyt kapitalistien taloudellinen valta vaikuttaa yhteiskuntaelämän kaikilla aloilla. Monopolisoituminen on yhä lisännyt taloudellista harvainvaltaa.

Kapitalismin kehitys on johtanut maassamme pääomien ja tuotannon valtavaan keskittymiseen, suuryhtiöiden, -yhtymien ja -pankkien syntyyn sekä monopolien ja niiden välisten liittojen muodostumiseen. Nämä yhtymät määräävät hinnoista, tuotantomääristä ja markkinoista. Pankkialalla ja kaupan piirissä on tapahtunut keskittymistä aivan samoin kuin teollisuudessakin. Teollisuus- ja pankkipääoma ovat kietoutuneet tiiviisti toisiinsa. Näin on hyvin vähälukuisella, vain parikolmekymmentä sukua käsittävällä kapitalistiryhmällä suuri vaikutusvalta maamme talouselämässä. Lisäksi Suomen ja muun kapitalistisen maailman taloudelliset suhteet ovat lisänneet maamme taloudellista riippuvuutta kansainvälisestä kapitalismista.

Monopolisoituminen ei ole merkinnyt yhteiskunnan kannalta järkevän suunnitelmallisuuden lisääntymistä eikä myöskään poistanut tuotannon anarkiaa. Lisätäkseen voittojaan monopolikapitalistit tuotantoa laajentaessaan kuitenkin samalla tehostavat työtätekevien joukkojen riistämistä. Näin he ylläpitävät jatkuvasti ristiriitaa laajenevan tuotannon ja väestön riittämättömän ostokyvyn välillä. Niin kauan kuin tuotantoelämässä säilyy kapitalistinen suuromistus, kapitalistien voitontavoittelu estää koko kansantalouden suunnitelmallisen johtamisen.

SECRET

2. Valtio ja talouselämä

Niistä uusista tekijöistä, jotka viime vuosikymmeninä ovat merkittävästi vaikuttaneet kapitalistisen talousjärjestelmän kehitykseen, on tärkein sosialistinen maailmanjärjestelmä. Sosialismi on antanut kapitalismille haasteen rauhanomaiseen kilpailuun. Siihen on ollut pakko vastata. Kahden maailmanjärjestelmän välisessä kilpailussa monopolit pyrkivät entistä enemmän käyttämään hyväkseen tieteellis-teknistä edistystä. Se edellyttää joukkotuotantoa ja joukkokulutusta. Tuotannon nykyaikaistaminen vaatii myös yhä suurempia pääomansijoituksia ja yhä korkeampaa tuotannon keskittämistä. Kaikki tämä merkitsee tuotantovoimien yhteiskunnallisen luonteen niin suurta lisääntymistä, että kapitalistinen järjestelmä ei voi enää tulla toimeen ilman valtiovallan aktiivista osallistumista talouselämän kulkuun. Maassamme kuuluu valtion yrityksiin joukko erittäin tärkeiden alojen tuotantolaitoksia. Viime aikoina tämä valtion ohjauksen tarve on saanut aikaan muotoja, jotka aikaisemmin ovat olleet ominaisia vain sosialistiselle taloudelle. Erittäin voimakkaana nousee esiin pyrkimys pitkäjänteiseen suunnitteluun ja ohjelmointiin.

Vaikka monopolipääoma pyrkiikin siihen, että valtion liikelaitokset ja valtioenemmistöiset tuotantolaitokset eivät toiminnassaan poikkeaisi sen sanelemasta talouspoliittisesta suuntauksesta vaan kytkeytyisivät tiiviisti monopoleihin, niin toisaalta valtiojohtoisuuden lisääntyminen on sille vieras ilmiö ja ristiriidas-

SECRET

5.

sa kapitalismin perusolemuksen kanssa. Siksi koko yhteiskunnan mitassa tapahtuva yksityiskohtainen suunnittelu ja suunnitelmien toteuttaminen törmäävät myös jatkuvasti kapitalistisen omistusmuodon aiheuttamiin esteisiin ja vaikeuksiin.

3. Poliittinen demokratia

Mitä laajempaa on poliittinen demokratia, sitä vaikeampaa on monopolikapitalistien käyttää hyväkseen talouselämän lisääntyvää valtiojohtoisuutta. Siksi niiden jatkuvana pyrkimyksenä on poliittisen demokratian kaventaminen. Samalla monopolit ja niiden hallitsemat taloudelliset huippujärjestöt painostavat eduskuntaa, hallitusta ja virkakoneistoa toteuttamaan etujensa mukaista politiikkaa. Erittäin voimakas on niiden vaikutus armeijassa ja johtavan virkamiehistön parissa.

Suurpääoma ei ole kuitenkaan voinut alistaa valtiota ehdottomaan määräysvaltaansa, sillä sodanjälkeisissä laajentuneen demokratian oloissa sen on ollut pakko ottaa huomioon kansanjoukkojen yleinen mielipide ja erityisesti työväenliikkeen vaikutus. Työväenliikkeemme kokemus osoittaa, että se voi yhtenäisenä ja voimakkaana vaikuttaa valtiollisiin ratkaisuihin ja laajentaa demokratiaa sekä saavuttaa merkittäviä tuloksia työtätekevien taloudellisten etujen ja sosiaalisen turvallisuuden puolesta taistellessaan.

Taloudellisen vallan keskittyminen harvalukuisen kapitalistiryhmän käsiin merkitsee kuitenkin jatkuvaa rajoitusta ja uhkaa maamme valtiolliselle demokratialle. Se merkitsee uhkaa jopa maamme turvallisuudelle ja

SECRET

SECRET

6.

riippumattomuudelle, joita monopolikapitalistit eivät ole kaihtaneet asettaa vaaranalaisiksi, jos niiden omat edut ovat sitä vaatineet. Niin kauan kuin talouden avainasemat ovat yksityiskapitalistien omistuksessa, porvaristo toteuttaa luokkavaltaansa valtiollisenkin demokratian alalla.

4. Suurpääoma ja kansa

Samalla kun suurpääoman valta on kasvanut maassamme, sen pyrkimykset ovat joutuneet ristiriitaan yhä useampien ja laajempien väestökerrosten elinetujen kanssa. Selvimpänä ja täysin sovittamattomana tämä eturistiriita ilmenee suurkanapitalistien ja kansan enemmistön muodostavan työväenluokan välillä. Ennen muuta juuri työväenluokkaa riistämällä monopolit ovat lisänneet voittojaan ja taloudellista mahtiaan. Työn voimaperäistymisen ja tuottavuuden kohoamisen sekä tieteen ja tekniikan edistymisen ansiosta saatu lisääntynyt tuotantotulos on suurimmaksi osaksi jäänyt suurkanapitalistien hyväksi. Keskeisestä asemastaan huolimatta ei työväenluokalla ole ollut mahdollisuutta osallistua päätöksentekoon tuotantoelämässä, vaikka ratkaisut koskevat sille elintärkeitä ongelmia.

Työväenluokkaan kuuluvat aineellisten hyödykkeiden tuotantoon osallistuvat työläiset, joiden työssä henkisen ponnistuksen osuus on jatkuvasti lisääntynyt. Mutta heidän rinnalleen on kasvamassa yhä suuremmaksi se osa työväenluokkaa, joka muodostuu eri alojen toimihenkilöistä ja palveluelinkeinojen piirissä työskentelevistä. Työläiset ja toimihenkilöt ovat palkkatyön

SECRET

SECRET

7.

varassa eläviä väestökerroksia, joiden työehdot, elintavat ja elintaso yhä vähemmän poikkeavat toisistaan. Samaan tapaan järjestäytyen ja työtaisteluja käyden molemmat ryhmät ovat myös joutuneet puolustamaan oikeuksiaan ja etujaan.

Suurpääoman pyrkimykset ovat ristiriidassa myös sivistyneistön taloudellisten etujen sekä koko kulttuurielämän kehityksen kanssa. Taloudellinen harvainvalta rajoittaa tiedemiesten, kirjailijain, taiteilijain ja tekniseen sivistyneistöön kuuluvien mahdollisuuksia osallistua yhteiskunnalliseen elämään, tieteen, taiteen ja tekniikan kehittämiseen heidän koulutustaan, kykyjään ja myös omaa persoonallista vakaumustaan vastaavalla tavalla. Samalla kun sivistyneistön lukumäärä ja merkitys kasvaa, yhä useammat sen edustajat ilmaisevat avoimesti tyytymättömyytensä järjestelmään, joka pitää kehityksensä tärkeimpänä vaikuttimena voittoa ja korkeimpana lakinaan kilpataistelua ja joka jatkuvasti vain lisää taloudellista eriarvoisuutta sen sijaan että pyrkisi sitä poistamaan.

Maaseudun viljelijäväestö on jo kauan ollut riippuvainen suurista puutavarayhtiöistä. Suomen kapitalismin kehitys lähti alkuun talonpojilta ryöstettyjen metsärikkauksien varassa. Myöhemmin ovat monopolisoituneet myös maatalouden tuotteiden ja tarvikkeiden kauppaa sekä jalostusta harjoittavat samoinkuin maataloudelle pääasiallisen luoton antavat yrityksetkin. Viime aikoina näiden yritysten pääomat ovat kietoutuneet voimakkaasti yhteen ja niistä on muodostunut taloudellinen

SECRET

sekä poliittinen voimaryhmittymä, joka ei enää riistä vain viljelijäväestöä vaan myös muita työtätekeviä väestökerroksia. Maataloudesta on tullut monopoleista täysin riippuvainen elintarviketeollisuuden raaka-ainesten tuottaja. Sen tuotteiden välitys- ja jalostuspalkkiot ovat jatkuvasti lisääntyneet samaan aikaan kun pienviljelijäin velkataakka on kasvanut. Valtaosa viljelmistä on niin pieniä, ettei niiltä saa toimeentuloa. Pienviljelijäin ansiotöiden saantia tilan ulkopuolelta rajoittaa teollisuuden ja muun elinkeinoelämän yksipuolinen ja hidas kehitys, jota on ohjattu monopolien etujen mukaisesti. Se vaikeuttaa myös pienviljelijäin ja heidän perheenjäsentensä siirtymistä muille elinkeinoelämän aloille. Näin monopolien valta saattaa pienviljelijät suuriin vaikeuksiin ja koko maatalouden syvään kriisiin.

Vaikka pienyrittäjät aikaisemmin olivat suhteellisen riippumattomia, niin nykyisin hekin ovat menettäneet itsenäisyytensä monopoleille. Vain poikkeustapauksissa voi pääoma enää lähteä kasvamaan pientuotannosta, koska ainoastaan pitkälle keskittynyt nykyaikaiseen tekniikkaan perustuva suurtuotanto on nykyisin kannattavaa ja riittävästi voittoa tuottavaa. Yhä useammat pienyritykset ovat joutuneet ristiriitaan sekä itse kapitalistisen järjestelmän että sen hallitsevan huipukerroksen, monopolikapitalistien kanssa.

Työväenluokan lisäksi ovat siis väestön muutkin työtätekevät kerrokset joutuneet vastakkain suurpääoman taloudellisen harvainvallan kanssa. Mutta itse

kapitalistiluokkakaan ei ole enää niin yhtenäinen kuin ennen. Sen huippukerroksen muodostaa monopoliporvaristo, jolla on hyvin pysyvä kokoonpano ja jonka joukkoon muun porvariston on vaikea päästä. Se on erottautunut omaksi ryhmäkseen eikä läheskään aina ota huomioon muun porvariston etuja.

5. Suurpääoma kehityksen esteenä

Nykyaikainen korkealle kehittynyt tekniikka ja tuotannon automaatio voisivat tarjota erinomaiset edellytykset monipuoliselle inhimilliselle edistykselle. Maamme taloudelliset voimavarat tekisivät jo nyt mahdolliseksi nykyistä oikeudenmukaisemman ja vauraamman toimeentulon kaikille kansalaisille. Tästä huolimatta kansantaloudelliset vaikeutemme ovat jatkuneet vuodesta toiseen. Työvoiman maassa pako, pysyvä työttömyys, tuotantolaitosten vajaa käyttö, maaseudun pienviljelijäväestön heikko työllistäminen ja pääoman ulkomaille sijoittaminen osoittavat suurkapitalistien taloudellisen harvainvalan merkitsevän kansallisten voimien ja varojen tuhlausta. Näin maassamme jätetään käyttämättä tuotannollisia voimia ja rikkauksia, jotka antaisivat mahdollisuuden kehittää monipuolisesti suomalaista yhteiskuntaa ja nostaa jatkuvasti kansamme elintaso.

Monopoliin harvainvalta ulottuu myös henkisen tuotannon välineisiin, joiden kautta ne ovat voineet tuntuvasti jarruttaa maamme kulttuurikehitystä. Tieteellistä tutkimusta ja siihen tarvittavien voimien

Monopolien harvainvalta ulottuu myös henkisen tuotannon välineisiin, joiden kautta ne ovat voineet tuntuvasti jarruttaa maamme kulttuurikehitystä. Tieteellistä tutkimusta ja siihen tarvittavien voimien koulutusta ei ole voitu suunnitella ja toteuttaa koko maata silmällä pitäen. Tietoliikenteen kehittyminen ja joukkotiedotusvälineiden leviäminen ovat lisänneet ihmisten mahdollisuuksia päästä osalliseksi maailman kulttuurin erilaisista saavutuksista. Mutta näitä keinoja ei nykyoloissa voida käyttää todella demokraattisesti. Sensijaan suuret monopoliyhtymät saavat käyttää niitä vapaasti standardisoimaan ihmisten ajatuksia ja tunteita pyrkimyksilleen otollisiksi. Sitä tietä ne pääsevät tunkeutumaan ihmisten jokapäiväiseen elämään, elintapoihin ja tottumuksiin rajoittaen samalla heidän mahdollisuuksiaan suhtautua ja osallistua kriittisesti sekä persoonallisen aloitteellisesti kulttuuri- ja yhteiskuntaelämään. Kaikin keinoin ne pyrkivät estämään rauhan, demokratian ja sosialismin aatteiden leviämisen.

6. Demokratian laajentaminen

Suomen kansalla on valittavanaan kaksi mahdollisuutta. Se voi antaa kehityksen kulkea kohti monopolien vallan jatkuvaa lujittumista, jolloin suurpääoma alistaisi maan taloudellisen, poliittisen ja kulttuurielämän tiukasti määräämisvaltaansa ja valtiosta tulisi monopoli-pääoman mielivallan väline. Se merkitsisi maamme ja kansamme perusetujen uhraamista monopolien hyväksi.

SECRET

11.

Toisena mahdollisuutena on maamme talouselämän suunnitelmallinen yhteiskunnan valvonnassa tapahtuva kehittäminen, valtiollisen demokratian vahvistaminen sekä Suomen riippumattomuuden turvaaminen.

SKP on aina puolustanut porvarillisessakin yhteiskunnassa demokratian suomia oikeuksia ja vapauksia oikeiston pyrkiessä niitä kaventamaan. Toisaalta arvostellessaan ankarastikin porvarillista demokratiaa puolue ei milloinkaan ole kohdistanut arvosteluaan sen demokraattisuuteen, vaan porvarilliseen rajoittuneisuuteen, siihen, että se on antanut liian vähän oikeuksia ja vapauksia työtätekeville väestöpiireille, mutta liian paljon suurmikseille. SKP katsoo, että eduskunnan ja muiden valinnallisten valtio- ja yhteiskuntaelimien ratkaisuvallan laajentaminen on demokratian kehittämisen keskeisimpiä edellytyksiä. Samalla on pyrittävä demokratisoimaan virkamieskuntaa, armeijaa ja muita valtion laitoksia sekä pidettävä huolta siitä, että kansanvaltaisten ryhmien vaikutuksen lisääntyminen eduskunnassa ja valtioneuvostossa toteutuu samansuuntaisena kehityksenä koko hallintokoneistossa.

SECRET

Määrätietoinen valtiokoneiston kansanvaltaistaminen ja demokraattisen ajattelutavan voimistuminen vähentävät jopa ratkaisevalla tavalla oikeiston mahdollisuuksia estää väkivalloin kehitystä.

Suomen valtiollisen elämän perinteisiin kuuluu poliittinen järjestäytyminen, monipuoluejärjestelmä ja kansanedustuslaitos, jonka jäsenten valintaan ja toimintaan poliittiset puolueet vaikuttavat olennaisesti. Myös kunnallinen itsehallinto on juurtunut syvälle yhteiskuntaamme. Koko valtion hallinnon ja kunnallisen itsehallinnon muodostuminen todella kansanvaltaiseksi edellyttää sanan-, kokoontumis- ja yhdistymisvapautta, lakko- ja mielenosoitusoikeutta, vapaita vaaleja sekä kaikkien kansalaisten tasaveroisia osallistumismahdollisuuksia poliittiseen ja yhteiskunnalliseen elämään. Myös oikeusjärjestyksen puitteissa toimiva oppositio kuuluu demokratian käytäntöön Suomen työväenliikkeen perinteitä kunnioittaen SKP puolustaa näitä oikeuksia ja vapauksia niin nykyoloissa kuin sosialismiin siirryttäessä ja sosialismin valitessa. SKP on täydellisen uskonnonvapauden kannalla ja katsoo samalla, että tähän liittyvä mielipidevapaus uskonasioissa edellyttää valtion ja kirkon eroa. Nämä kansalaisoikeudet ja vapaudet eivät saa jäädä vain valtiosäännössä mainituiksi muodollisiksi periaatteiksi, vaan on taattava myös mahdollisuus toteuttaa ne käytännössä.

Demokratian syventäminen edellyttää sen ulottamista myös työelämään. Ammatillisten järjestöjen asema työntekijäin edustajina eri tasoilla, aina työ-

paikoilta valtion korkeimpiin hallintoelimiin saakka, on vahvistettava ja niiden valtuuksia sekä tehtäväpiiriä työntekijöin taloudellisten ja sosiaalisten etujen valvojina on laajennettava. Työntekijäin oikeudet työpaikoilla, järjestäytymis- ja kokoontumisoikeus sekä sananvapaus, on taattava. Työntekijäin osallistumisoikeuksia joko kehitetyn tuotantokomiteajärjestelmän tai muiden valinnaisten elinten kautta työpaikkansa hallintoon on laajennettava. Myös luottamusmiesten asema ja toimivaltuudet on turvattava lakisääteisesti. Työntekijäin työsuhde on turvattava niin, että sen mielivaltaiset katkaisemiset ja joukkoerottamiset eivät ole mahdollisia.

SECRET

13.

Jokainen uudistus, joka heikentää suurpääoman valtaa sekä kohottaa kansalaisten elintasoa, kaikki mikä parantaa heidän valtiollista ja sosiaalista asemaansa ja lisää heidän yksilöllisiä mahdollisuuksiaan ja vapauksiaan on osana paljon laajemmasta uudistusprosessista. Näiden uudistusten tiellä ovat kuitenkin suuret monopolit, niiden taloudellinen ja poliittinen valta. SKP on valmis kaikkien monopolien sortamien kansanvaltaisten voimien kanssa yhteistyöhön, jonka päämääränä on monopolien vallan kukistaminen ja näiden monopolienvastaisien voimien yhteiseen liittoon nojautuvan valtiovallan pystyttäminen.

- II osa -

S U O M E N T I E S O S I A L I S M I I N

Demokraattiset uudistukset ja parannukset aukaisevat osaltaan tietä socialistisille uudistuksille ja parantavat sosialismiin siirtymisen mahdollisuuksia. SKP lähtee siitä, että tämä kehitys johtaa enemmän tai myöhemmin sosialismiin, sillä sosialismin aineelliset edellytykset ovat kypsyneet siinä määrin, että jokainen merkittävä demokraattinen uudistus on samalla askel eteenpäin kohti sosialismia. Vasta silloin on Suomi todellinen kansanvalta, kun yksityisen suurteollisuuden ja suurpääoman omistajien harvainvalta on murrettu ja kansalaisten yhteisesti valitsemilla elimillä on ratkaiseva sananvalta sekä poliittisessa että taloudellisessa elämässä.

SECRET

1. Rauhanomainen tie sosialismiin

SKP:n peruspyrkimyksenä on, että sosialismi toteutetaan maassamme rauhanomaista parlamentaarista tietä, jolloin Suomen siirtyminen sosialismiin olisi monivaiheinen uudistusten sarja. Monopoliin valtaa, talous- ja yhteiskuntaelämän rakennetta ja valtasuhteita koskevat uudistukset ovat osa syvästi vaikuttavista vallankumouksellisista muutoksista, jotka johtavat sosialismiin. Tämä edellyttää sosialististen uudistusten kannalle asettuvaa ja kyllin voimakasta eduskuntaenemmistöä sekä sen luottamusta nauttivaa hallitusta. Niin ratkaisevan tärkeää osaa kuin eduskunta esittääkin, voi sen työ onnistua vain silloin, kun Suomen kansan suuri enemmistö ja ennen kaikkea työväenluokka välittömästi tuntee näiden uudistusten välttämättömyyden ja on valmis niitä toteuttaessa aktiivisesti tukemaan ja puolustamaan eduskuntaa ja siihen nojaavaa hallitusta. SKP pyrkii - jo työväenliikkeen vanhojen perinteiden mukaisesti - turvaamaan kansanvaltaisten ja rauhallisten menettelytapojen pysyvyyden ja jatkuvuuden sekä kapitalistisen järjestelmän aikana ja tietä sosialismiin rakennettaessa että sosialismin oloissa.

Nykyinen kansainvälinen kommunistinen liike on todennut rauhanomaisen siirtymisen mahdollisuuksien merkittävästi kasvaneen meidän aikanamme. Rauhanomaisenkin siirtyminen sosialismiin on vallankumousta, sillä ratkaisevassa taitekohdassa siihen johtava kehityssarja merkitsee perinpohjaista yhteiskunnallista käännettä. Kysymys ei ole tavanomaisesta hallitusten

vaihtumisesta, vaan suurtuotantovälineiden omistusmuodossa ja yhteiskuntaluokkien voimasuhteissa tapahtuvasta perusteellisesta muutoksesta. Sen ei kuitenkaan tarvitse tapahtua yhdellä kertaa tai lyhyen ajan sisällä vaan se voi olla pitempiaikainen asteittainen kehityssarja.

Sosialistiset vallankumoukset eri maissa ovat syntyneet ja kehittyneet omien historiallisten ja kansallisten erikoisolojensa mukaisesti. Sosialistisissa maissa niin voitoista kuin virheistäkin saatu kokemus auttaa suuresti niitä kommunistisia puolueita, jotka nyt valmistelevat tietä sosialismiin. Kansainvälisten kokemusten rinnalla on kuitenkin välttämätöntä ottaa huomioon omat historialliset kokemuksemme sekä kansallisten perinteittemme, erikoispiirteittemme, tottumuksemme ja tapojemme määräävä vaikutus.

2. Rauhanomaisen tien edellytykset Suomessa

Suomen erikoisolosuhteet, varsinkin maamme poliittisessa, yhteiskunnallisessa ja taloudellisessa tilanteessa tapahtuneet kehitysmuutokset ovat luoneet aikaisempaa otollisemmat edellytykset sosialismiin johtavien uudistusten toteuttamiselle.

Suomessa on voimakas, valveutunut ja kokenut kommunistinen puolue, samoin sosialismiin pyrkivä kansandemokraattinen liike. Työväenliikkeen yhteistojinnalle on kasvanut hyvät edellytykset ja vasemmistopuolueiden osuus on niin suuri, että ne voivat saavuttaa enemmistöaseman parlamentissa ja ylläpitää sekä vahvistaa sitä. Yhdessä muiden kansanvaltaisten voimien kanssa ne voivat muodostua tehokkaaksi esteeksi

SECRET

16.

monopolikapitalismin vallankäytölle ja murtaa sen. Yhä laajemmat kansalaispiirit ovat alkaneet suhtautua kiinnostuksella ja myönteisesti sosialismiin. Sosialismiin siirtymisen edellytyksiin on vaikuttanut ratkaisevasti se, että monopolien vallankäyttö on joutunut ristiriitaan laajojen väestökerrosten etujen kanssa samalla kun työväenluokan ja siihen rinnastettavien yhteiskuntaryhmien osuus väestöstä ja vaikutus maamme yhteiskuntaelämään jatkuvasti kasvaa.

Valtiollinen demokratiamme on porvarillisesta rajoittuneisuudesta huolimatta kehittynyt sotien jälkeisenä aikana suhteellisen vakaaksi. Nykyinen valtiotähtömme ei kiellä sellaisiakaan lainsäädännöllisiä uudistuksia, jotka jo johtaisivat socialistisiin muutoksiin. On myös täysin demokraattista uudistaa ja kehittää niin perustus- kuin muitakin lakeja lainsäädäntöjärjestyksen mukaisesti.

Myös Suomen ulkoiset suhteet luovat edellytykset rauhalliselle ja demokraattiselle kehitykselle. Ei ole mahdollista, että sisäinen demokraattinen kehityksemme voitaisiin murskata ulkoisen väkivallan avulla kuten tapahtui vuonna 1918. Suomen ja Neuvostoliiton välinen ystävyys-, yhteistyö- ja avunantosopimus on vakiinnuttanut maamme ulkopoliittikan päälinjat. Sen pohjalta on kehitetty keskinäiseen luottamukseen, tasa-arvoisuuteen ja molemminpuoliseen etuun nojautuva ystävyys ja yhteistyö taloudellisen, valtiollisen ja kulttuurielämän aloilla. Tätä maamme ja kansamme elinetaustaava ja rauhanomaisen kehityksen turvaavaa ystävyyttä ja yhteistyötä kannattavat yhä laajemmat väestöpiirit maassamme.

SECRET

SECRET

17.

Lisäksi näkyy sosialistinen rakennustyö meille läheisenä. Mitä suuremmat ovat sen saavutukset, mitä nopeampi on tuotannon kasvu ja elintason nousu sosialistisissa maissa, sitä selvemmin nähdään sosialistisen talous- ja yhteiskuntajärjestelmän etevämyys. Kansallamme on mahdollisuus varmistua siitä, että vain sosialismi Suomen olosuhteisiin oikein sovellettuna pystyy käyttämään kansan parhaaksi sen luovan voiman, tarmon ja nerouden sekä yhdistämään kansakunnan.

Rauhanomaisen siirtymisen edellytyksenä on kuitenkin, että maailmanrauha säilyy, ja maailmanjärjestelmien välinen rauhallinen kilpailu voittaa kylmän sodan. SKP:n kanta on, että sodan ja rauhan kysymyksessä maamme ei voi olla puolueeton. Myös Suomi voi esittää merkittävää osaa kansainvälisessä elämässä. SKP tukee voimakkaasti sellaista politiikkaa, mikä turvaa maailmanrauhan. Itsenäisyytemme ja kansallisen riippumattomuutemme säilyminen ja lujittuminen on eräs demokraattisen kehityksemme perusedellytyksiä. Vankka sisäinen demokratia, kaikkien kansanvaltaisten voimien yksimielisyys ja yhteisymmärrys suuria kansallisia arvoja puolustettaessa sekä naapuriystävyyteen ja -luottamukseen perustuva ulkopolitiikka turvaavat parhaiten itsenäisyytemme ja vapautemme.

SKP on laajan kansainvälisen yhteistyön ja sosialistisen internationalismin kannalla. Puolue kannattaa kaikkia toimenpiteitä, jotka laukaisevat jännitystiloja maailmassa - ydinaseettomien vyöhykkeiden muodostamista, ydinaseiden leviämisen estämisestä, ydinasekieltoa, rauhaa vahvistavien rajasopimusten solmimista, osittaista ja yleistä aseistariisuntaa. Suomen puolustuslaitoksen

SECRET

tehtävänä on turvata maamme puolueettomuus, minkä jo solmimamme valtiosopimukset edellyttävät.

3. Kansanvallan toteuttaminen talouselämässä

Koko rauhanomaisen tien turvaaminen tähtää yksityisen suurpääoman vallan murtamiseen ja omistussuhteiden muuttamiseen niin, että tuotantovälineiden pääosa siirtyy eduskunnan ja muiden kansalaisten demokraattisesti valitsemien elimien johtoon ja valvontaan. Se edellyttää, että on suoritettava sellaisia syvällekkäviä uudistuksia, jotka koskevat koko talous- ja yhteiskuntaelämän rakennetta ja luovat perustan sosialistiselle järjestelmälle. Tällaisia rakenteellisia uudistuksia ovat esimerkiksi yksityisten pääomasijoitusten ohjelmointi ja valvonta, pankki- ja vakuutuslaitostoiminnan siirtäminen valtion hallintaan, ulkomaankaupan saattaminen valtiovallan ohjaukseen sekä yksityisen suurteollisuuden, suurten liikelaitosten ja luonnonrikkauksien kansallistaminen. Suomen kansantalouden kehittäminen edellyttää toisaalta myös valtiojohtoisen teollisuustoiminnan voimakasta laajentamista.

Nämä toimenpiteet on suoritettava niin, että ne tekevät mahdolliseksi suunnitelmallisen ja järjestyksellisen kansantalouden kehittämisen, saattavat kansan työn tulokset ja kansallisrikkaudet koko yhteiskunnan haltuun, varmistavat täystyöllisyyden ja luovat pohjan voimakkaalle tuotantoelämän kasvulle ja kansalaisten elintason nousulle.

Kansallistamistoimenpiteiden lainsäädäntäjärjestyksestä samoin kuin yhtiöiden ja muiden kapitalististen laitosten pakkolunastuksesta valtiolle aiheutuvan

korvauksen suuruudesta päättää eduskunta. Hallitusmuotomme säätämä Suomen kansalaisen yksityisomaisuuden perustuslaillinen turva ei koske juridisia henkilöitä kuten osakeyhtiöitä.

Hallitusmuoto säätää, että kansalaisten työvoima on valtakunnan erikoisessa suojeluksessa. Tämä perustuslain kirjain on toteutettava myös käytännössä niin, ettei kansalaisten työvoimaa saada enää alistaa yksityisen suurpääoman riiston ja voitontavoittelun välineeksi ja että valtiovalta takaa myös työnsaantimahdollisuuden kaikille sitä tarvitseville.

On selvää, että sosialismin kannattajat antavat järjestyneen aktiivisen joukkotukensa sosialistisia uudistuksia suorittavalle eduskunnalle. Nykyisinkin vallitseva demokratia aina ääninoikeusuudistusta myöten samoin kuin monet muut yhteiskunnalliset saavutukset ovat olleet osaltaan voimakkaan joukkoliikkeen tulosta. Sosialismiin siirtyminen ei ole mahdollista ilman, että työväen poliittiset ja ammatilliset järjestöt sekä myös muut suuret kansalaisjärjestöt osallistuvat siihen aktiivisesti. On mahdollista, että sosialististen uudistusten puolesta toimivien joukkojen keskuudessa syntyy myös uudenlaisia yhteistoiminnan muotoja ja elimiä, jotka välittömästi edustavat eri ajatussuuntiin lukeutuvia sosialististen uudistusten kannattajia.

4. Kansanvaltaiset voimat yhteistyöhön

Siirtymisvaiheen merkittäviä uudistuksia ei mikään puolue Suomessa voi ratkaista yksinään. Ennen kaikkea on välttämätöntä työväenliikkeen yhtenäisyys ja työväenpuolueiden yhteistoiminta. Tämän yhteistoimin-

nan ei suinkaan tarvitse merkitä puolueiden yhteensulautumista eikä niiden ohjelmallistakaan yhdenmukaistumista. Mikään työväenpuolueista, sen paremmin kommunistinen kuin sosialidemokraattinenkaan ei voi vaatia itselleen johtavaa osuutta toisiin puolueisiin nähden. Sosialismiin siirtyminen edellyttää luottamuksellista yhteistoimintaa liittolaissuhteessa olevien puolueiden kesken, mikä tietenkin on mahdollista vain täyden tasavaroisuuden pohjalla. Se mikä puolue voidaan katsoa johtavaksi sosialismiin kuljettaessa, määräytyy tapahtumien kuluessa sen mukaan, miten kukin niistä edistää sosialismin asiaa.

Aika ja olosuhteiden muutokset ovat keventäneet työväenliikkeessä esiintyneiden ristiriitojen ja erimielisyyksien taakkaa. Nykymaailman tapahtumien luova tarkastelu nostaa esiin uudella tavalla joukon sellaisiakin kysymyksiä, joissa aikaisemmin vallitsi syviä erimielisyyksiä. Sosialidemokraattien ja kommunistien keskuudessa esiintyy tosin edelleenkin erilaista näkemystä nimenomaan suhtautumisessa sosialismiin. Toisaalta käsityskantojen lähentymiselle on syntynyt uusia mahdollisuuksia reaalisenä seurauksena maailmassa tapahtuneista muutoksista, joiden tuloksena monet kommunisteja ja sosialidemokraatteja kiinnostavat ongelmat esiintyvät uusissa muodoissa. Tällaisia ovat mm. kysymys sodasta ja rauhasta, maailmanjärjestelmien rauhanomaisesta kilpailusta ja rinnakkainolosta sekä kysymys sosialismiin siirtymisen rauhanomaisten mahdollisuuksien lisääntymisestä. Työväenpuolueiden olisi yhteisesti selvitettävä tahtovatko ne muuttaa Suomen kapitalistisen järjestelmän socialistiseksi,

SECRET

21.

mitä ne sosialismilla Suomen oloissa tarkoittavat ja millaisia keinoja sen toteuttamiseksi olisi käytettävä. Ne suomalaiset sosialidemokraatit, jotka todella tahtovat käyttää hyväkseen sosialismiin siirtymisen rauhanomaisia mahdollisuuksia voivat saavuttaa tavoitteensa vain yhteisvoimin kommunistien kanssa. Sen, joka vilpittömästi ja johdonmukaisesti pyrkii sosialismin toteuttamiseen rauhanomaisin keinoin, on tehtävä voitavansa työväen yhtenäisen joukkovoiman lujittamiseksi ja sosialismin kannattajien lisäämiseksi.

Suoritettaessa rakenteellisia uudistuksia ja siirryttäessä socialistisiin muutoksiin tarvitaan kuitenkin kansanvaltaisten voimien yhteistyötä yli työväenliikkeenkin rajojen. Sellaisetkaan kansanvaltaiset liikkeet, jotka eivät vielä ole sosialismin kannalla, eivät voi kieltäytyä kaikesta demokratian puolesta suoritettavasta uudistustoiminnasta. Käytännön kokemus ja omien kannattajajoukkojensa keskuudessa syntyvä uudistusten tarve sanelee viime kädessä niiden suhtautumisen erilaisiin - talousrakennetta muuttaviinkin - lainsäädäntötoimiin. Ilmoittaessaan siis tavoitteenaan olevan kapitalistisen järjestelmän muuttamisen socialistiseksi, on SKP nyt ja tulevaisuudessa edelleen valmis laajaan ja luottamukselliseen yhteistyöhön kaikkien kansamme parhaaksi toimivien kansanvaltaisten puolueiden ja ryhmien kanssa, vaikka näiden käsitykset uudistusten tavoitteista eivät kävisikään yksiin SKP:n omaksumien tavoitteiden kanssa. Ennen kaikkea olisi kansanvaltaisten puolueiden otava yksimielisiä siitä, että demokratia maassa on säilytettävä ja sitä kehitettävä

SECRET

SECRET

22.

ja että tämä kehitys takaa parhaimmin myös kansallisen itsenäisyytemme ja itsemääräämisoikeutemme, kansamme elämisen ja tulevaisuuden perusehdon.

- III -

S O S I A L I S M I _ S U O M E S S A

Sosialistisen yhteiskunnan taloudellisen rakenteen ääriverrat ovat jo itse asiassa nähtävissä maamme taloudellisessa ja sosiaalisessa kehityksessä. Niinpä Suomen kapitalismin kehitys on osoittanut valtion puutumisen talouselämään entistä tarpeellisemmaksi, koska yksityiseen yrittäjätoimintaan perustuva talouselämän kulku ei enää riitä turvaamaan häiriöstä ja ristiriidoista vapaata riittävän nopeaa taloudellista kasvua. Mutta niin kauan kuin valtiojohtoisuutta toteutetaan kapitalistisiin omistussuhteisiin kajoamatta, ei ole poistettu yhteiskunnan tarpeiden vaatiman taloudellisen kasvun pahinta estettä. Yhteiskuntamme perustaville ristiriidoille ei vielä silloin ole löydetty ratkaisua. Tuotannon automaatio ja tieteen muihin uusiin saavutuksiin perustuva teollinen kehitys ei voi toteutua koko yhteiskunnan edun mukaisesti kapitalistisen yksityisomistuksen ja voitontavoittelun ahtaissa puitteissa. Siksi suurtuotannon välineet on siirrettävä yhteiskunnan omistukseen ja suunnitelmalliseen johtoon.

1. Mitä sosialismi on

Tärkeimpien tuotantovälineiden yhteiskunnallinen omistus on sosialismin perusta ja sen menestyksen rat-

SECRET

SECRET

23.

kaiseva ehto. Mutta sosialismi ei merkitse vain omistumuodon uudistamista. Se luo edellytykset kokonaan uudelle nykyaikaiseen surteollisuuteen ja koko yhteiskunnan mitassa tapahtuvaan suunnitteluun perustuvalla tuotantotavalla, joka kykenee turvaamaan yhteiskunnan kaikkien jäsenten toimeentulon täydellisemmin kuin entiset tuotantotavat. Tuotantovälineiden yhteiskunnallinen omistus poistaa myös yhteiskuntaluokkien taloudellisten etujen sovittamattoman ristiriidan ja muuttaa perusteellisesti yhteiskunnan sosiaalista rakennetta. Sosialistisessa yhteiskunnassa ei ole taloudelliseen eriarvoisuuteen perustuvaa alistamista ja riistoa. Kansan työtätekevä enemmistö saa sananvallan sille itselleen elintärkeillä yhteiskuntaelämän aloilla. Se taas edellyttää laajaa poliittista demokratiaa. Uusi yhteiskunta ja tuotantotapa vaativat mahdollisimman monipuolisesti kehittyneitä ja luovia yksilöitä. Siksi sosialistisen yhteiskunnan on annettava jäsenilleen kaikki edellytykset vapaasti kehittää ja toteuttaa kykyjään.

Sosialismi vapauttaa ihmisen sokean välttämättömyyden orjuudesta. Se merkitsee vapautta riistosta ja sorrosta, vapauttaa työttömyydestä ja sosiaalisesta turvattomuudesta, se on ihmisen henkisen ja moraalisen elämän vapautta rahan vallasta. Jos ihminen on kapitalismin aikana hallinnut luontoa merkittävässä mitassa, niin omia yhteiskunnallisia suhteitaan hän pääsee hallitsemaan vasta sosialismissa. Tällainen ihminen ei ole enää itsestään vieraantunut vaan hän on itsensä valloittanut.

SECRET

2. Sosialistinen demokratia

Tuotantovälineiden yhteiskunnallinen omistus ja tuotannon suunnitelmallinen yhteiskunnallinen hallinta voidaan toteuttaa vain silloin, kun työväenluokalla yhdessä muiden työtätekevien väestönosien kanssa on yhteiskunnassa ratkaiseva sananvalta. Tämä työväenvalta on todellista kansanvaltaa, sillä työväenluokka ja siihen rinnastettavat väestökerrokset muodostavat kansamme valtavan enemmistön. Juuri tämä osa kansaa ja sitä edustava työväenliike on meillä Suomessa jo kapitalisminkin aikana johdonmukaisimmin ja uhrautuvimmin taistellut valtiollisen demokratian puolesta. Suomen kommunistinen puolue lähtee siitä, että sosialistinen demokratia ei voi merkitä tällä taistelulla saavutettujen demokraattisten laitosten ja oikeuksien hävittämistä vaan niiden jatkuvaa kehittämistä.

On selvää, ettei sosialismia meidän maassamme voida ryhtyä toteuttamaan väkivalloin jonkin vähemmistöryhmän toimesta kansan enemmistöä vastaan. SKP:n kanta on, että Suomessa tarvitaan sosialismin rakentamiseen alusta pitäen kansan enemmistön selvästi ilmaistua kannatusta nauttiva, demokraattisia perinteitä kehittävä ja demokraattisia menettelytapoja noudattava poliittinen valta, joka turvaa sekä laillisesti että taloudellisesti kaikkien kansalaistensa demokraattiset oikeudet ja vapaudet. Sosialistisen valtion päätökset ja ratkaisut syntyvät demokraattisessa järjestyksessä ja ilmaisevat kansan enemmistön tahtoa. Sen lait ja oikeusnormit ovat samalaisia kaikille. Sosialistisen valtion on myös valvottava, että niitä

SECRET

25.

noudatetaan. Jos sosialistinen valtio joutuu käyttämään pakkokeinoja ne tarkoittavat aina kansan suuren enemmistön asian puolustamista sen vihollisten mahdollisilta hyökkäyksiltä.

Sosialistinen demokratia ei rajoitu vain demokraattisten perinteiden vaalimiseen. Kansan aktiivisen osanoton yhteiskuntansa asioiden hallintaan tulee sosialismiin siirryttäessä monin verroin kasvaa siitä, mitä se on ollut kapitalismin oloissa. Se merkitsee demokratian laajentamista ja sen muotojen jatkuvaa kehittämistä. Tekninen kehitys tulee tarjoamaan demokratialle uusia keinoja, jotka helpottavat sen toimintaa. Edustuksellisen ja välittömän demokratian yhdistämisen tietä tulee sosialistinen demokratia kehittämään yhä täydellisempiä kansanvallan muotoja.

3. Sosialistiset tuotantosuhteet

Sosialististen tuotantosuhteiden perustana on tärkeimpien perustuotantovälineiden yhteiskunnallinen omistus, jonka eräänä päämuotoja on osoittautunut taroituksenmukaiseksi valtion omistus. Kun sosialistinen valtio on kansanvaltainen valtio, merkitsee tämä sitä, että ratkaisevat tuotantovälineet ovat koko kansan omistuksessa ja valvonnassa. Valtion omaisuuden luominen tapahtuu kansallistamalla kapitalististen suuryhtiöiden ja monopolien hallussa olevat teollisuus- ja muut liikeyritykset, luonnonrikkaudet, suurpankit, vakuutuslaitokset ja ulkomaankauppa. Samalla kun niitä laajennetaan ja kehitetään, perustaa valtio jatkuvasti uusia tuotantolaitoksia. Valtion omistuksessa olevien tuotanto- ja liikelaitosten on toimittava socialisti-

SECRET

sen kannattavuus- ja voittoperiaatteen pohjalta ja niiden kesken vallittava terve taloudellinen kilpailu. Suurtuotannon keskitetty suunnittelu ei saa tyrehtyttää tuotantolaitosten itsenäistä aloitteellisuutta.

Meillä Suomessa, missä perinteellisesti on muodostunut kunnallinen itsehallinto, voidaan eräiden tuotantolaitosten kunnallista omistusta pitää suotavana. Sosialistisen omistuksen muotona on pidettävä myös kaikkea sellaista ryhmäomistusta, joka ei aseta ihmisiä eriarvoiseen asemaan eikä tee mahdolliseksi taloudellista alistamista ja riistoa. Eräs tällainen ryhmäomistuksen muoto on osuuskunnallinen omistus, jonka kehitystä sosialistisen valtion tulee omalta osaltaan tukea.

Sosialistinen omistus syrjäyttää yksityisomistuksen vain sellaisissa tapauksissa, joissa tuotantovoimien kehitys ja työvoiman riiston lopettaminen sekä yhteiskunnallinen oikeudenmukaisuus sitä vaativat. SKP:n kanta on, että monet yksityisomistuksessa olevat pienyritykset ja keskisuuretkin yritykset voivat sosialismia rakennettaessa merkittäväällä tavalla auttaa taloudellista kehitystä ja ylläpitää korkeaa palvelutasoa. Kun ne näin antavat oman panoksensa sosialismin rakentamiseen, on luonnollista, että sosialistinen valtio tulee antamaan niille tarvittavan tuen. Yhteiskunnallisten järjestyneiden pientuottajien yksityinen omistusoikeus tuotantovälineisiinsä voi hedelmällisellä tavalla yhdistyä sosialistiseen suunnitelmatalouteen.

Työtätekevien väestökerrosten yhteiseen liittoon nojautuva sosialistinen valtio ei riistä työtätekevältä viljelijäväestöltä sen maata ja muita tuotanto-

välineitä. Kehittäessään voimakkaasti elinkeinojen kesken sosialistinen järjestelmä helpottaa sitä haluavien pienviljelijöiden ja heidän perheenjäsentensä siirtymistä muille aloille ja antaa toisaalta maatalouden jääville uusia kehitysnäköaloja. Vapautuva maa käytetään pienviljelmien elinkelpoisuuden parantamiseen ja valtiovalta auttaa eri muodoin niitä tuotannon kehittämisessä sekä talouden lujittamisessa. Tekninen edistys on kuitenkin jo saavuttanut maataloudessakin sellaisen tason, että täten muodostuvat perheviljelmät jäävät tuotantoyksikköinä liian pieniksi. Niillä on yhä vaikeampi käyttää hyväksi nykyaikaista tekniikkaa. Sekä kansan elintason kohottaminen että viljelijäväestön omat edut vaativat siirtymistä koneiden yhteiskäyttöön ja myös muun yhteistoiminnan kehittämistä maa- ja metsätaloudessa. Tämä voi kuitenkin tapahtua vain viljelijäväestön oman vapaaehtoisen osuustoiminnan tietä, jota sosialistinen valtio luonnollisesti tukee. Sen avulla viljelijäväestö voi ratkaisevasti parantaa työn tuottavuutta, keventää työtään, lyhentää työaikaansa ja päästä osalliseksi lomaeduista.

4. Henkilökohtainen omistus

Suurtuotantovälineiden yksityisomistuksen poistaminen lopettaa ihmisten taloudellisen eriarvoisuuden, alistamisen ja työvoiman riiston. Ainoaksi ihmisen arvon mitaksi tulee hänen työnsä. Kun kukin saa työsuorituksensa mukaisen ansion, jää kaikki siten hankittu henkilökohtaiseksi omaisuudeksi. Sosialismi ei suinkaan poista tällaista omistusta. Päinvastoin se tekee mahdolliseksi työtätekeville kartuttaa sitä

vielä suuremmassa määrässä kuin kapitalismi, koska työn avulla hankitun henkilökohtaisen omaisuuden kasvu-
le ei ole esteitä. Ainoa rajoitus on, että sitä ei saa käyttää toisten ihmisten taloudelliseen alistami-
seen ja riistoon. Tämä henkilökohtainen omaisuus voi siirtyä sosialisminkin oloissa perillisille.

Sosialismin vallitessa ihmisten omalla työllä ansaittujen tulojen kohoaminen voi välittömästi ja kokonaan kohottaa heidän elintasoaan ja kulutustaan. Heidän ei ole pakko itse huolehtia toimeentulostaan sairauden ja vanhuuden varalta eikä lastensa koulutamisesta, koska sosialistisen yhteiskunnan tulee turvata riittävän hyvin näitä osin jäsentensä tulevaisuus. Asumiskustannukset eivät kohtuuttomasti kavenna työtätekevien tuloja, koska asuntorakennustoi-
mintaa ei harjoiteta enää kapitalististen liikeperi-
aatteiden mukaan. Verotaakka ei kuormita työtäteke-
vää siten kuin kapitalismin oloissa. Aivan ratkai-
sevasti lisää sosiaalista turvallisuutta se, että työt-
ömyys ja siihen liittyvä huoli huomisesta häviää lo-
pullisesti sosialistisessa yhteiskunnassa.

5. Sosialistisen tuotantotavan kehitys

Kun kapitalististen tuotantosuhteiden jarruttava vaikutus ^{tuotantovoimien} ~~tuotantovoimien~~ kehitykseen lakkaa tuo-
tantovälineiden yhteiskunnallisen omistuksen toteudut-
tua, niin tuotantovoimat voivat kehittyä esteettömästi
nykyaikaiseen tieteeseen ja tekniikkaan nojautuen.
Vasta sosialismissa voidaan automaatiota ja yleensä
tieteellis-teknistä edistystä käyttää mahdollisimman
inhimillisten työehtojen luomiseen ja ihmisten henkisten

sekä fyysisten kykyjen mahdollisimman monipuoliseen kehittämiseen. Työ muuttuu luonteeltaan luovaksi tieteellis-tekniseksi toiminnaksi ja tieteestä tulee välitön tuotantovoima. Tekniikasta tulee ihmisen vapautumisen väline.

Yhteiskunnallinen omistus tekee mahdolliseksi koko maan talouselämän suunnitelmallisen ohjauksen ja hallinnan, maamme taloudellisten voimavarojen järkevän käytön ja tuotannon nopean kasvun. Sosialistinen ratkaisu on ihmiskunnan tähänastisten saavutusten pohjalta tapahtuva harppaus eteenpäin siitä mitä kapitalismi on kansalle antanut.

Sosialististen taloussuunnitelmien laatimisessa yhdistetään demokraattisella tavalla työtätekevien joukkojen aktiivinen aloitteellisuus tieteellisiin suunnittelumetodeihin. Tämä edellyttää yhteiskunnan taloudellisten lainalaisuuksien tarkkaa tieteellistä tutkimista ja seuraamista sekä yhteiskunnan toimenpiteiden, laitojen ja järjestöjen toiminnan tietoista saattamista näitä lakeja vastaaviksi. Tuotantovälineiden yhteiskunnallisen omistuksen mukana vaihtuu yhteiskunnallisen tuotannon anarkia suunnitelmalliseksi ja tietoiseksi järjestykseksi. Vaikka sosialismin puitteissa vielä harjoitetaankin tavaratuotantoa, se eroaa oleellisesti kapitalistisesta tavarataloudesta. Se ei merkitse enää talouden sokeaa luonnonvoimaista kehitystä eikä esineiden herruutta tuottajiin nähden. Tekniikkaa hallitsevat itse tuottajat, työntekijät, jotka voivat aktiivisesti vaikuttaa ja osallistua tuotannon johtoon

ja talouden suunnitteluun. Sosialismin vallitessa talouselämän hallinta ei ole jonkin sosiaalisen ryhmän etuoikeutena vaan työtätekevät itse isäntiään.

6. Sosialistinen kulttuurielämä

Yhteiskunnan taloudellisen ja poliittisen rakenteen uudistumista seuraa myös perustavia muutoksia kulttuurin piirissä. Koko kansan aineellisten tarpeiden yhä täydellisempi tyydyttäminen johtaa sosialismin oloissa ihmisten tarpeiden ja harrastusten laajenemiseen aineellisen elämän alalta henkisen elämän ja kulttuurin pariin. Ihminen ei ole vain kuluttaja vaan myös aineellisten ja henkisten arvojen luoja. Tarve luovaan työhön on eräs inhimillisiä perustarpeita. Inhimillisen yhteiselämän oikeudenmukainen ja järkevä järjestäminen edellyttää, että kaikille tajoutuisi kykyjensä mukainen mahdollisuus tämän tarpeen tyydyttämiseen. Toisaalta uusi yhteiskunta ja tuotantotapa tarvitsevat välttämättä mahdollisimman monipuolisesti kehittyneitä luovia yksilöitä. Sosialistisen yhteiskunnan on kyettävä järjestämään kaikille tilaisuus vapaasti kehittää ja toteuttaa kykyjään. Yhteiskunnan jokaiselle jäsenelle on tehtävä todella käytännössä mahdolliseksi omaksua historiallisen edistyksen saavutukset ja osallistua näiden saavutusten lisäämiseen. Tämä edellyttää varallisuudesta ja yhteiskunnallisesta asemasta täysin riippumatonta koulutusta myös korkeakouluissa ja täydellistä demokratiaa kulttuurielämän kaikilla aloilla.

Luovan kulttuurin edustajien, tiedemiesten, kir-

SECRET

31.

jailijoiden ja taiteilijoiden työ voi myös parhaiten menestyä ja tuottaa suuria saavutuksia silloin, kun koko kansan kulttuuritaso on korkea ja kun kansa tuntee kiinnostusta tätä työtä kohtaan. Tiedemiesten ajatuksia ja taiteilijoiden luomistyötä ei voida ohjata hallinnollisen menetelmin. Tiede ja taide voivat saavuttaa täyden kukoistuksen vain kaikkein laajimman yksilöllisen ja yhteiskunnallisen vapauden oloissa. SKP lähtee siitä, että sosialistisen valtion tulee kaikin keinoin turvata niin aineellisesti kuin moraalisesti tämä luovan työn vapaus. Tieteen ja taiteen edustajien mahdollisuudet osallistua ja vaikuttaa yhteiskunnalliseen elämään myös lisääntyvät oleellisesti.

Tuotantovälineiden yhteiskunnallinen omistus luo perustan tuotantovoimien laajalle ja nopealle kehitykselle. Se taas ei vaadi vain nykyaikaista tekniikkaa vaan myös monipuolisesti kehittyneitä ihmisiä. Mitä täydellisemmin ja monipuolisemmin ihmisten lahjat ja kyvyt pääsevät esiin ja kehittymään sitä paremmin toteutuvat sosialismin periaatteet. Siksi sosialistisen yhteiskunnan jäsenten tulee olla sekä sosiaalisia että persoonallisia yksilöitä. Sosialismi on luovista ajatuksista ja abitteista rikkaiden, eikä suinkaan sokeasti kuuliaisten ja vailla itsenäistä ajattelukykyä olevien ihmisten yhteiskunta. Se on ensimmäinen yhteiskunta, "jossa kunkin yksilön vapaa kehitys on kaikkien vapaan kehityksen edellytyksenä" (Marx-Engels: Kommunistisen puolueen manifesti).

SECRET

7. Sosialismista kommunismiin

Tehdessään lopun tuotantovälineiden yksityisomistuksesta ja taloudelliseen eriarvoituuteen perustuvasta alistuksesta ja riistosta sosialismi luo pohjan kansakunnan todelliselle eheydelle, kulttuurin kukoistukselle ja yksilön vapaalle kehitykselle. Samalla se avaa tien asteettaiselle siirtymiselle kommunistisen yhteiskunnan korkeampaan vaiheeseen. Tämä merkitsee ennen kaikkea sellaista tuotteiden runsautta, että jokainen yhteiskunnan jäsen voi saada näitä tarpeittensa mukaan. Siihen voidaan päästä vain tuotantovoimien korkealla tasolla.

Kommunismin vallitessa ei ole yhteiskunnallisia luokkaeroja. Silloin katoaa myös oleellinen ero henkisen ja ruumiillisen työn väliltä ja maaseudun ja kaupungin väliltä. Tekniikan edistyminen ja ihmisten henkisen tason jatkuva kasvu johtaa siihen, että ihmiset alkavat tuntea työhön sisäistä tarvetta, jonka tyydyttäminen tuottaa heille mielihyvää. Tätä tarvetta tyydyttäessään he tekevät työtä vapaaehtoisesti ja kykujensä sekä taipumustensa mukaisesti yhteiseksi hyväksi.

On selvää, että ihmisten kaikkien tarpeiden lopullista ja täydellistä tyydyttämistä ei voida koskaan saavuttaa. Koska kehitys kulkee myös kommunismissa eteenpäin, syntyy sen mukana aina myös uusia tarpeita, jotka on tyydytettävä. Käytännössä toteutuva kommunistinen yhteiskunta tulee olemaan taloudellisista huolista vapaiden ihmisten kulttuuriyhteiskunta, jonka kehityksellä ei ole rajoja.

- IV osa -

S U O M E N   K O M M U N I S T I N E N   P U O L U E

Tämä ohjelma on SKP:n ehdotus ratkaisuksi niille ristiriidoille, joihin Suomen taloudellinen, sosiaalinen, poliittinen ja kulttuurielämä on kapitalistisen yhteiskunnan nykyisessä kehitysvaiheessa ajautunut. Puolue esittää tässä ohjelmassaan Suomen kansalle sosialistisen vaihtoehdon, jota se pitää ainoana järkevänä ja oikeudenmukaisena ratkaisuna tulevaisuuden Suomelle.

Sosialismi ei toteudu itsestään. Siihen tarvitaan järjestynyttä toimintaa. Tämän toiminnan järjestäminen on SKP:n peruspyrkimyksenä. Mutta jo kapitalisminkin vallitessa se tekee kaikkensa omalla työllään elävän kansanosan taloudellisten, sosiaalisten ja poliittisten oikeuksien ja etujen puolesta. Suomen yhteiskuntakehityksessä tarvitaan tehokasta poliittista voimaa, joka pystyy osoittamaan edistykselliset ratkaisut niin tämän päivän kuin pitkän aikavälinkin ongelmiin. SKP pyrkii kaikessa toiminnassaan täyttämään tämän vaativan tehtävän asettamat velvoitukset.

1. SKP - työväenpuolue

SKP on laaja marxilainen työväenpuolue, joka puolustaa työväestön, toimihenkilöiden, sivistyneistön ja viljelijäväestön yhteisiä etuja ja oikeuksia kaikissa olosuhteissa. Suurin osa näistä väestökerroksista kuuluu tai on parhaillaan siirtymässä työväenluokkaan, josta jo nyt on tullut Suomen suurin yhteiskuntaluokka. Tämän luokan sisällä on tapahtunut merkittäviä rakennemuutoksia sen uusien kerrosten nopean kasvun seurauksena. Työläisten

rinnalle on kasvamassa yhä suuremmaksi palvelus - ja toimihenkilöihin kuuluva työväenluokan osa. SKP tukee näiden kummankin työväenluokan kerroksen vaatimuksia ja taistelua elinestujensa ja oikeuksiensa puolesta. Puolue pyrkii edistämään työläisten ja toimihenkilöiden välisten yhteyksien kasvua ja pitää välttämättömänä näiden poliittista yhtenäisyyttä.

Tuotantovälineitä omistamattomalla ja palkkatyötä tekevällä työväenluokalla on keskeinen ja ratkaiseva asema yhteiskunnallisessa tuotannossa. Tuotantovoimien kehittyessä ja kasvaessa sen merkitys lisääntyy jatkuvasti. Samalla sen edut ja pyrkimykset ovat kapitalististen omistussuhteiden kanssa ristiriidassa selvemmin ja kärkevämmiin kuin muiden väestökerrosten. Siksi työväenluokka muodostaa sen perusvoiman, jota ilman demokratian laajentaminen ja sosialismiin siirtyminen ei ole mahdollista. Mutta meidän aikamme ovat jo monet muutkin kuin vain työväenluokkaan kuuluvat kiinnostuneita sosialismista, koska se merkitsee ratkaisua myös heidän ongelmilleen ja vastaa myös heidän etujaan. Tieteen ja taiteen harjoittajiin kuuluva sivistyneistö on tullut niin asemaltaan kuin pyrkimyksiltäänkin yhä lähemmäksi työväenluokkaa ja sosialistisia tavoitteita. Samoin pienyrittäjät ja viljelijäväestö ovat omakohtaisesti voineet todeta monopolien vallan ja koko kapitalistisen yhteiskuntajärjestelmän yleisen kehityssuunnan olevan etujensa ja pyrkimystensä kanssa ristiriidassa.

SKP pyrkii edistämään kaikkien väestökerrosten välistä yhteistyötä suurpääoman vallan rajoittamisen ja

sosialismiin siirtymisen puolesta. Se esittää avoimesti päämääränsä ja menettelytapansa Suomen työtätekeväälle kansalle, jonka kannan ja mielipiteet se haluaa tuntea mahdollisimman tarkasti. Se hyväksyy myös riveihinsä jokaisen, joka on valmis antamaan mahdollisuuksiaan, kykyjään ja tietotasoaan vastaavan panoksen näiden päämäärien hyväksi.

2. SKP - marxilainen puolue

Edistyksellisten ratkaisujen löytäminen ja niiden toteuttaminen edellyttävät yhteiskunnallisen kehityksen objektiivisten lakien tuntemusta, yhteiskunnallisten olosuhteiden ja niiden muutosten tieteellistä erittelyä. Marxilainen maailmankatsomus ja siihen perustuva tieteellinen sosialismi ovat osoittaneet antavansa parhaan perustan SKP:n toiminnalle.

Marx, Engels ja Lenin ovat luoneet ja kehittäneet tieteellisiin tutkimuksiin perustuvat teoreettiset lähtökohdat, joista voidaan kartoittaa myös Suomen tietä sosialismiin. Heidän teoriansa yhteiskunnallisesta kehityksestä ja sen perussuunnasta kohti sosialismia viitoittaa kuitenkin vain tämän kehityksen pääpiirteet ja yleisimmät lainalaisuudet. Se edellyttää näiden lakien ilmenevän eri tavoin erilaisissa konkreettisissa ja historiallisissa olosuhteissa. Siksi kommunistien on luovasti Marxin ja Leninin oppia soveltaen etsittävä ratkaisut oman maansa olosuhteista.

Aika ja olosuhteet muuttuvat koko ajan ja inhimillinen tieto rikastuu myös jatkuvasti. " Juuri siksi, että marxilaisuus ei ole kuollut dogmi, jokin lopullinen, valmis, muuttumaton oppi , vaan elävä toimintaohje ,

sosialismiin siirtymisen puolesta. Se esittää avoimesti päämääränsä ja menettelytapansa Suomen työtätekeväälle kansalle, jonka kannan ja mielipiteet se haluaa tuntea mahdollisimman tarkasti. Se hyväksyy myös riveihinsä jokaisen, joka on valmis antamaan mahdollisuuksiaan, kykyjään ja tietotasoaan vastaavan panoksen näiden päämäärien hyväksi.

2. SKP - marxilainen puolue

Edistyksellisten ratkaisujen löytäminen ja niiden toteuttaminen edellyttävät yhteiskunnallisen kehityksen objektiivisten lakien tuntemusta, yhteiskunnallisten olosuhteiden ja niiden muutosten tieteellistä erittelyä. Marxilainen maailmankatsomus ja siihen perustuva tieteellinen sosialismi ovat osoittaneet antavansa parhaimman perustan SKP:n toiminnalle.

Marx, Engels ja Lenin ovat luoneet ja kehittäneet tieteellisiin tutkimuksiin perustuvat teoreettiset lähtökohdat, joista voidaan kartoittaa myös Suomen tietä sosialismiin. Heidän teoriansa yhteiskunnallisesta kehityksestä ja sen perussuunnasta kohti sosialismia viitoittaa kuitenkin vain tämän kehityksen pääpiirteet ja yleisimmät lainalaisuudet. Se edellyttää näiden lakien ilmenevän eri tavoin erilaisissa konkreettisissa ja historiallisissa olosuhteissa. Siksi kommunistien on luovasti Marxin ja Leninin oppia soveltaen etsittävä ratkaisut oman maansa olosuhteista.

Aika ja olosuhteet muuttuvat koko ajan ja inhimillinen tieto rikastuu myös jatkuvasti. " Juuri siksi, että marxilaisuus ei ole kuollut dogmi, jokin lopullinen, valmis, muuttumaton oppi , vaan elävä toimintaohje ,

juuri siksi se ei ole voinut olla heijastamatta itsessään yhteiskunnallisen elämän ehtojen hämmästyttävän jyrkkää muuttumista. " (Lenin)

Marxilaisen teorian tieteellinen luonne vaatii yhteiskunnallisen kehityksen ja inhimillisen ajattelun uusien ilmiöiden ennakkoluulotonta ja rohkeaa erittelyä. Mielipiteiden vaihto muiden yhteiskunnallisesta edistyksestä kiinnostuneiden voimien kanssa rikastuttaa marxilaisuutta. SKP pyrkii parhaansa mukaan tekemään marxilaista teoriaa maassamme tunnetuksi sekä soveltamaan sitä politiikassaan aikaamme ja olosuhteitamme vastavasti.

3. SKP ja muut puolueet

Tässä periaateohjelmassa esitettyjä syviä demokraattisia uudistuksia ja siirtymistä sosialismiin ei meidän maassamme voi saada aikaan yksi puolue. Siihen tarvitaan kaikkien kansanvaltaan ja sosialismiin pyrkivien voimien ja niitä edustavien puolueiden lujaa ja pysyvää yhteistyötä. SKP pyrkii omalta osaltaan edistämään ja järjestämään tällaista yhteistyötä.

SKP lähtee siitä, että vain yhtenäinen työväenluokka voi muodostaa mahdollisimman monia ja laajoja väestökerroksia käsittävän liiton perusvoiman. Maamme työväenluokan rivien eheyttäminen voi tapahtua ennen muuta kommunistien ja sosialidemokraattien yhteistyöllä. Näitä molempia työväenliikkeen poliittisia suuntauksia edustavia työväenpuolueita kannattaa ja tukee maassamme työväenluokan perusjoukko sekä myös merkittävä osa muita työtätekeviä väestökerroksia. Niiden yhteistyöstä riippuu oleellisesti sekä demokratian että sosialismin

puolesta käytävän monopolien vastaisen taistelun menestyminen. Mitä pidemmälle kehittyy kommunistien ja sosialidemokraattien yhteistyö demokratian ja sosialismin puolesta, sitä varmemmaksi tulee Suomen rauhanomaisen siirtyminen sosialismiin.

Pyrittäessä syviin demokraattisiin uudistuksiin ja myös sosialismiin tarvitaan kaikkien työtätekevien väestökerrosten, työväenluokan, viljelijäväestön, sivistyneistön, pienyrittäjien ja muiden keskikerrosten lujaa ja pysyvää liittoa, jota ei voida rakentaa ottamatta huomioon näiden väestökerrosten luottamusta nauttivia poliittisia puolueita. Siksi SKP pyrkii edistämään ja järjestämään läheistä ja rakentavaa yhteistoimintaa kaikkien työtätekevien kannatusta nauttivien kansanvaltaisten puolueiden kesken sekä kapitalismin oloissa että sosialismiin siirryttäessä ja itse sosialismin aikana. SKP tukee kaikkien monopolien harvinaisuuden puristuksessa elävien yhteiskuntaryhmien oikeutettua taistelua etujensa puolesta ja on valmis yhteistoimintaan näitä ryhmiä edustavien järjestöjen kanssa.

4. SKP ja kansainvälisyys

Eri kansojen ja maiden yhteiskunnalliset ja poliittiset tapahtumat kietoutuvat meidän aikanamme monin vuorovaikutuksin ja riippuvaisuussuhtein voimakkaasti toisiinsa. Niin rajoitetusti paikallisilta kuin ne jonkin maan kohdalla usein saattavat näyttääkin, on niillä miltei aina vaikutuksensa myös toisten kansojen ja maiden kohtaloiden ja taistelujen kulkuun.

Uusien yhteys- ja tiedotusvälineiden kehitys, maiden ja kansojen lisääntyvä taloudellinen kanssakäyminen, edistyksen ja taantumuksen välisen taistelun kansainvälistyminen, kansojen poliittisen tietoisuuden ja kulttuurin kasvu ja monet muut vastaavat ilmiöt lähentävät maita ja kansoja toisiinsa.

SKP korostaa kommunistien kansainvälisen yhtenäisyyden suurta merkitystä. Tämä yhtenäisyys ei sulje pois moninaisuutta ja monimuotoisuutta eikä merkitse kommunististen puolueiden välisten kansallisten erojen kieltämistä. SKP ilmaisee solidaarisuutensa sosialismia ja kommunismia rakentavia kansoja kohtaan. Se tukee työväenluokkaa ja työtätekeviä kapitalistisissa maissa näiden kamppaillessa demokratian ja sosialististen uudistusten puolesta monopolien valtaa vastaan. Se tukee sorrettuja kansoja niiden taistellessa kansallisen vapauden ja riippumattomuuden puolesta. Se on valmis antamaan kaikkensa rauhan ja erilaisten yhteiskuntajärjestelmien rauhanomaisen rinnakkainolon puolesta. Toimittaessa näiden maailman kaikkien maiden ja kansojen kohtaloille ratkaisevien suurten asioiden puolesta SKP on muiden maiden kommunistien rinnalla.

- Loppu -